

ΑΠΟΦΑΣΗ<sup>1</sup> ΑΡΙΘΜ. 344/Υ/2007

**Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ – ΤΜΗΜΑ Α΄**

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1<sup>ου</sup> ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 5<sup>η</sup> Ιουλίου 2007, ημέρα Πέμπτη και ώρα 14:00, με την εξής σύνθεση:

Προεδρεύων: Αριστομένης Κομισόπουλος

Μέλη: Φαίδων Στράτος,

Βασίλειος Πατσουράτης, λόγω δικαιολογημένου κωλύματος του τακτικού μέλους Γαρυφαλιάς Αθανασίου,

Δημήτριος Γιαννέλης, και

Ελίζα Αλεξανδρίδου

Γραμματέας: Όλγα-Ανίτα Ραφτοπούλου, λόγω κωλύματος της τακτικής Γραμματέως Αικατερίνης Τριβέλη.

**Θέμα της συνεδρίασης** ήταν η λήψη απόφασης επί της από 11-6-2007 **προηγούμενης γνωστοποίησης**, σύμφωνα με το άρθρο 4β παρ. 1 του ν. 703/77, όπως ισχύει, της εταιρείας **Ι. & Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε.** αναφορικά με την απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου επί της εταιρείας **ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Α.Ε.Ε. ΕΙΔΩΝ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ** και της θυγατρικής αυτής **Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ Α.Ε.**.

Στην αρχή της συζήτησης, το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια Σοφία Καμπερίδου, Προϊσταμένη της Α΄ Διεύθυνσης Εφαρμογών της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού (εφεξής Γ.Δ.Α.), η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση (αριθ. πρωτ. 3752/4.7.2007) της Υπηρεσίας και πρότεινε για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στην εισήγηση, τη μη απαγόρευση της από υπ' αριθ. ημ. πρωτ. 3397/11.06.2007 γνωστοποιηθείσης, σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν.703/77, όπως ισχύει, συγκέντρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 4δ παρ. 3 του ν. 703/77, όπως ισχύει.

Κατόπιν η Επιτροπή Ανταγωνισμού - Τμήμα Α΄ διασκέφθηκε και αφού έλαβε υπόψη της όλα τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης και την Εισήγηση της Γ.Δ.Α.,

**ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:**

**Ι.** Την 11.6.2007 (αριθ. ημ. πρωτ. [...]) η εταιρεία **Ι. & Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε.** (εφεξής **ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ** ή **Εξαγοράζουσα**) γνωστοποίησε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 4β ν.703/77, ως ισχύει, και με βάση το Έντυπο Συνοπτικής Γνωστοποίησης, την

---

<sup>1</sup> Από την παρούσα απόφαση έχουν παραλειφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ.7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 1890/Β΄/29.12.2006), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραλειφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

εξαγορά από μέρους της του 100% των μετοχών της εταιρείας ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΩΝ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ με το διακριτικό τίτλο (δ.τ.) ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΑΕ (εφεξής ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ/Μ ή Εξαγοραζόμενη), τις οποίες κατέχουν οι [...] (εφεξής καλούμενοι όλοι ως «Πωλητές»).

Είναι σαφές ότι με την ολοκλήρωση της συναλλαγής η ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ θα αποκτήσει έμμεσα και τον έλεγχο της (κατά [...]%) θυγατρικής της Εξαγοραζόμενης, εταιρείας Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ Α.Ε. με τον δ.τ. Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΕ. (εφεξής Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ).

Η γνωστοποιηθείσα πράξη γίνεται δυνάμει του από 5.6.2007 Προσυμφώνου Αγοραπωλησίας Μετοχών που συνήφθη μεταξύ της Εξαγοράζουσας και των προαναφερομένων μετόχων-Πωλητών της Εξαγοραζόμενης και το οποίο προβλέπει μεταξύ άλλων τα εξής:

- i. Οι Πωλητές αναλαμβάνουν την υποχρέωση να πωλήσουν, μεταβιβάσουν και παραδώσουν στην Αγοράστρια, κατά την ημέρα υπογραφής του οριστικού συμφωνητικού πώλησης των μετοχών, εφόσον έχουν πληρωθεί όλοι οι όροι και οι προϋποθέσεις του Προσυμφώνου, το σύνολο των μετοχών της Εξαγοραζόμενης (ήτοι [...] μετοχές που αντιπροσωπεύουν το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της), έναντι ορισμένου τιμήματος, το οποίο θα καταβληθεί τμηματικά.
- ii. Οι Πωλητές αναλαμβάνουν μεταξύ άλλων τις εξής υποχρεώσεις-εγγυήσεις (Αρ. [...] Προσυμφώνου):
  - α) [...].
  - β) [...].
  - γ) [...].
- iii. Η οριστική σύμβαση μεταβίβασης των μετοχών θα υπογραφεί αμέσως μετά τη χορήγηση της σχετικής εγκρίσεως από την Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Η κρινόμενη εξαγορά δεν είναι κοινοτικών διαστάσεων και δεν θα υποβληθούν γνωστοποιήσεις σε άλλες Αρχές Ανταγωνισμού, καθώς τα μέρη δραστηριοποιούνται μόνον εντός της ελληνικής επικράτειας.

Η γνωστοποιούσα προσκόμισε το φύλλο της εφημερίδας ΕΞΠΡΕΣ της 13.06.2007, στο οποίο δημοσίευσε την κρινόμενη συναλλαγή, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 4β παρ. 6 ν.703/77, ως ισχύει, και στην με αριθ. 305/V/2006 Απόφαση Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 805/Β'4.7.2006), καθώς και παράβολο των 1.050 Ευρώ (υπ' αριθμ. 3194/8.6.2007 διπλότυπο Δ.Ο.Υ Περιστερίου).

## II. ΤΑ ΜΕΡΗ

### 1. Ι. & Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε.

Η Εξαγοράζουσα εδρεύει στο Περιστερί Αττικής (Λεωφ. Κηφισού αρ. 80) και, κατά δήλωσή της, δραστηριοποιείται στον τομέα της εκμετάλλευσης καταστημάτων αυτοεξυπηρέτησης (super market) λιανικής πώλησης στο Νομό Αττικής, όπου και διατηρεί σήμερα 42 καταστήματα.

Η μετοχική σύνθεσή της έχει ως ακολούθως: [...].

Κατά δήλωσή της, η Εξαγοράζουσα «δεν συμμετέχει σε άλλες επιχειρήσεις που να ανήκουν στον ίδιο επιχειρηματικό όμιλο».

Σύμφωνα με δημοσιεύματα του τύπου (Εφημερίδα «το Βήμα» της 6.5.2007) η ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ κατέχει την τρίτη θέση στον κλάδο των σούπερ μάρκετ, βάσει πωλήσεων και είναι η αλυσίδα με τα λιγότερα σημεία πώλησης.

## **2. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΩΝ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ με δ.τ. «ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ Α.Ε.»**

Η ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ/Μ, συστάθηκε ως ανώνυμη εταιρεία το έτος 2000, εδρεύει στον Άλιμο Αττικής (οδός Πλαπούτα αρ. 16) και, σύμφωνα με τα γνωστοποιηθέντα στοιχεία, δραστηριοποιείται στον τομέα της εκμετάλλευσης καταστημάτων αυτοεξυπηρέτησης (super market) λιανικής πώλησης στο Ν. Αττικής.

Η μετοχική σύνθεσή της έχει ως ακολούθως: [...].

Σύμφωνα με τα προσκομισθέντα στοιχεία, η Εξαγοραζόμενη ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ/Μ ελέγχει (με ποσοστό [...])% την εταιρεία Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με το δ.τ. Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΕ (εφεξής Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ) που εδρεύει στον Άλιμο Αττικής (οδός Πλαπούτα αρ. 16) και επίσης δραστηριοποιείται στον τομέα της εκμετάλλευσης καταστημάτων αυτοεξυπηρέτησης (super market) λιανικής πώλησης στο Ν. Αττικής. Το υπόλοιπο [...])% του μ.κ. της εταιρείας κατέχει ο [...].

Σημειωτέον ότι η ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ/Μ ως Όμιλος διατηρεί συνολικά δίκτυο **19** καταστημάτων σούπερ μάρκετ, εκ των οποίων τα 18 βρίσκονται στα νότια προάστια (Ν. Φάληρο, Ελληνικό κ.τ.λ.) και ένα στο Περιστέρι. Τα καταστήματά της, τα οποία δεν είναι ιδιόκτητα, είναι σχετικά μικρής επιφάνειας (της τάξης των 400-500 τ.μ. περίπου).

Επίσης, η ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ/Μ συμμετέχει με ποσοστό [...])% στην εταιρία **ΚΥΨΕΛΗ** ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εφεξής ΚΥΨΕΛΗ), η οποία εδρεύει στον Άλιμο Αττικής, ελέγχεται από την εταιρεία ΑΤΛΑΝΤΙΚ Α.Ε. (με ποσοστό [...])%, και, κατά δήλωση της γνωστοποιούσας, δραστηριοποιείται στον τομέα της παροχής υπηρεσιών συμβούλων σε θέματα οικονομικής διαχείρισης. Η ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ/Μ βεβαίωσε ότι ήδη, με την από [...] επιστολή της, δήλωσε στην ΚΥΨΕΛΗ την απόφασή της να αποχωρήσει από το μετοχικό κεφάλαιο της τελευταίας, ο δε [...] υπέβαλε την παραίτησή του από μέλος του Δ.Σ. της ως άνω Εταιρείας.

## **3. Κύκλοι Εργασιών των Μερών**

Ο **παγκόσμιος κύκλος εργασιών** (σε ευρώ) των συμμετεχουσών στην υπό κρίση πράξη επιχειρήσεων το τελευταίο οικονομικό έτος (2006), κατά δήλωση της γνωστοποιούσας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 4στ ν.703/77, ανέρχονταν, συνολικά, στα 887.823.530,00 Ευρώ και αναλυτικά: ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ 837.115.220,15 Ευρώ, ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ/Μ 47.835.097,98 Ευρώ, και Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ 2.873.211,87 Ευρώ.

Ο κύκλος εργασιών των συμμετεχουσών **στην ελληνική αγορά** δεν διαφοροποιείται από τον παγκόσμιο, αφού κανένα από τα μέρη δεν δραστηριοποιείται εκτός Ν. Αττικής.

### III. ΣΧΕΤΙΚΕΣ και ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Η γνωστοποιούσα αναφέρει ότι η κρινόμενη πράξη «*αφορά στη λειτουργία και εκμετάλλευση καταστημάτων αυτοεξυπηρέτησεως (super markets) λιανικής πώλησης στην ελληνική αγορά, χωρίς η συγκέντρωση αυτή να οδηγεί σε μερίδιο στην αγορά μεγαλύτερο του 15%.*»

Σύμφωνα με προηγούμενες αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού (204/III/2001, 194/III/2001 κ.ά.) η **αγορά της λιανικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ** διακρίνεται περαιτέρω ως ακολούθως:

- α) Στις **αλυσίδες καταστημάτων (σούπερ μάρκετ και υπερμάρκετ)**
- β) Στα **"εκπτώτικα καταστήματα" (discount stores και hard discount stores)**
- γ) Στα **παραδοσιακά παντοπωλεία**

Ο βαθμός υποκατάστασης των υπηρεσιών που παρέχουν οι παραπάνω κατηγορίες καταστημάτων διαφοροποιείται κατά περίπτωση και εξαρτάται από την περιοχή αναφοράς (αστικές, ημιαστικές, αγροτικές περιοχές), διότι οι διαφορετικές ανάγκες των κατοίκων διαφορετικών περιοχών οδηγούν και σε διαφοροποίηση του τρόπου ζωής και των συνηθειών τους ως καταναλωτές.

Περαιτέρω, η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει ήδη κρίνει ότι ως σχετική γεωγραφική αγορά στην περίπτωση της λιανικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ λαμβάνεται:

- α) Αφενός κάθε νομός της χώρας στον οποίο δραστηριοποιούνται οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις, αν ληφθεί ως κριτήριο το αποτέλεσμα στον ανταγωνισμό για τον τελικό καταναλωτή. Στην προκειμένη περίπτωση τόσο η Εξαγοράζουσα όσο και οι Εξαγοραζόμενες δραστηριοποιούνται αποκλειστικά στο **νομό Αττικής**.
- β) Αφετέρου το σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας, αν ληφθεί ως κριτήριο το αποτέλεσμα στον ανταγωνισμό για τους προμηθευτές των αλυσίδων (βιομηχανίες, βιοτεχνίες, εισαγωγείς) καθόσον η ενίσχυση του δικτύου μιας αλυσίδας αυξάνει τον όγκο των αγορών που γίνονται συνολικά και κατά συνέπεια τη διαπραγματευτική της δύναμη, την επιβολή όρων και ενδεχόμενα τη δημιουργία σχέσεων οικονομικής εξάρτησης των προμηθευτών της.

### IV. ΔΟΜΗ, ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΩΝ – ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

#### **Το συνολικό μέγεθος της αγοράς εκφραζόμενο σε αξία πωλήσεων**

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία, τα οποία προσκόμισε η γνωστοποιούσα, ο κύκλος εργασιών των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των σούπερ μάρκετ την πενταετία 2001-2005 αυξήθηκε από 5.954 εκατ. ευρώ το 2001 σε 8.522 εκατ. ευρώ το 2005.

#### **Αξία πωλήσεων των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων**

Οι πωλήσεις της γνωστοποιούσας, ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ, την ανωτέρω πενταετία, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που προσκόμισε, αυξήθηκαν από 655,55 εκατ. ευρώ το 2001 έφτασαν τα 806,62 εκατ. ευρώ το 2005 και τα 837,115 εκατ. ευρώ το 2006. Αντίστοιχα, το

ίδιο χρονικό διάστημα οι πωλήσεις του Ομίλου της Εξαγοραζόμενης ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ/Μ αυξήθηκαν από 38,44 εκατ. ευρώ το 2001 σε 44,69 εκατ. ευρώ το 2005 και 48,50 εκατ. ευρώ το 2006.

### Μερίδια αγοράς

Βάσει στοιχείων του φακέλου παρουσιάζονται ως εξής: ΚΑΡΦΟΥΡ ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε. 22,95, ΑΛΦΑ-ΒΗΤΑ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε. 11,95, Ι.&Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε. 9,99 και Σ/Μ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Α.Ε. 0,57.

### Χαρακτηριστικά του κλάδου

- Ο κλάδος των σούπερ μάρκετ - πολυκαταστημάτων αποδεικνύεται **η τρίτη σημαντικότερη επιχειρηματική δραστηριότητα (από άποψη κύκλου εργασιών) του ελληνικού εμπορίου**. Μαζί με τις βασικές εταιρείες του κλάδου που αποσπούν «τη μερίδα του λέοντος» στα κέρδη (Carrefour-Μαρινόπουλος, Πέντε, Μετρό, Α-Β Βασιλόπουλος, Σκλαβενίτης και Μασούτης) ιδιαίτερα δυναμική εμφανίζεται η πορεία των εταιρειών Πέντε ΑΕ, Μετρό ΑΕΒΕ, Μασούτης, Market In και Προμηθευτική Τροφίμων.
- **Οι επενδύσεις** που έχουν υλοποιήσει τα τελευταία χρόνια οι εταιρείες του κλάδου υπολογίζεται ότι ξεπερνούν το 1 δισ. ευρώ, με τα 2/3 αυτών να έχουν πραγματοποιηθεί από τους 10 μεγαλύτερους ομίλους. Σύμφωνα με μελέτη του Ο.Π.Α., τα υψηλότερα ποσά έχουν επενδυθεί από τις Carrefour, Α-Β Βασιλόπουλος, Αφοι Βερόπουλοι, Ατλάντικ, Ι.&Σ. Σκλαβενίτης, Μασούτης, Μετρό και Πέντε.
- **Ο αριθμός των καταστημάτων** σούπερ μάρκετ παρουσιάζει ικανοποιητική μέση ετήσια αύξηση, που αγγίζει το 3,9%, με αποτέλεσμα ο αριθμός τους να ενισχυθεί από 2.740 το 1999 στα 3.187 καταστήματα το 2003. Αυτή η ενίσχυση οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στους υψηλούς μέσους ετήσιους ρυθμούς αύξησης των καταστημάτων αλυσίδων σούπερ μάρκετ που ξεπερνούν το 5%, σε αντίθεση με τον ρυθμό αύξησης των καταστημάτων των μεμονωμένων σούπερ μάρκετ που κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα (0,8%).
- Πλην ελαχίστων εξαιρέσεων (μεταξύ των οποίων και οι συμμετέχουσες στην κρινόμενη εξαγορά επιχειρήσεις), οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ μέσω και σειράς εξαγορών που έχουν πραγματοποιηθεί σε στρατηγικά σημεία της χώρας έχουν **παρουσία σχεδόν σε όλη την Ελλάδα**. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 2000 οι κάτοικοι ανά σούπερ μάρκετ ανέρχονταν κατά μέσο όρο στους 4.016 ενώ το 2003 στους 3.317, εξέλιξη που επιβεβαιώνει τον υψηλό βαθμό διείσδυσής τους στην εγχώρια αγορά.
- Η ανάπτυξη προϊόντων **ιδιωτικής ετικέτας** εκτιμάται ότι την πενταετία 2006-2010 μπορεί να καλύψουν έως και το 20-25% του κύκλου εργασιών των εταιρειών του κλάδου αποτελεί «κεντρικό πυλώνα» της στρατηγικής των μεγάλων εταιρειών του χώρου, ακολουθώντας τις διεθνείς τάσεις.
- Κοινή πρακτική στον κλάδο αποτελεί πλέον και η δημιουργία κοινών χώρων αγορών, καθώς οι αλυσίδες super markets, υιοθετώντας διεθνή πρότυπα, παραχωρούν τμήματα των καταστημάτων τους σε τρίτες εταιρείες προς ενοικίαση. Η πρακτική αυτή έχει σαν στόχο την ενδυνάμωση της οικονομικής θέσης των εταιρειών μέσω των ετήσιων παγίων

εσόδων από τα ενοίκια, ενώ ταυτόχρονα στηρίζει τις πωλήσεις, παρέχοντας τη δυνατότητα στο καταναλωτικό κοινό να διενεργεί **one stop shop** αγορές στον ίδιο χώρο. Συνεργασίες τέτοιου είδους υλοποιούν κυρίως οι μεγαλύτεροι όμιλοι του χώρου, όπως οι Carrefour-Μαρινόπουλος (έχει υπογράψει [...] συμβάσεις ενοικίασης), Α-Β Βασιλόπουλος και Αφοί Βερόπουλοι.

- Ο **ανταγωνισμός είναι έντονος**, με αποτέλεσμα οι μεγάλες αλυσίδες να εφαρμόζουν στρατηγικές αύξησης των μεριδίων τους στην αγορά και οι μικρότερες να προβαίνουν σε κινήσεις "επιβίωσης". Ειδικότερα, η τάση των επιχειρήσεων να προβαίνουν σε **συγχωνεύσεις και εξαγορές** με σκοπό τη δημιουργία ισχυρών ομίλων, καθώς και η προσχώρηση των μικρότερων και μεμονωμένων επιχειρήσεων σε **ομίλους κοινών αγορών**, αποτελούν στρατηγικές που βασικό στόχο έχουν την ισχυροποίηση της διαπραγματευτικής ικανότητας των εταιρειών έναντι των προμηθευτών τους για την εξασφάλιση καλύτερων τιμών και ευνοϊκότερων όρων αγοράς, προκειμένου να ανταπεξέλθουν στον έντονο ανταγωνισμό.
- Εκτιμάται ότι **ποσοστό άνω του 35% της ευρύτερης αγοράς εκμετάλλευσης σούπερ μάρκετ στην Ελλάδα ελέγχεται από** τρεις ισχυρούς διεθνείς Ομίλους επιχειρήσεων, **τους Carrefour** (μέσω των εταιρειών CARREFOUR MAPINOΠΟΥΛΟΣ και DIA), **Delhaize** (μέσω του ομίλου ΑΒ Βασιλόπουλος) **και Metro** (μέσω της Makro). Μικρό σχετικά μερίδιο αγοράς κατέχει η γερμανική εκπαιδευτική αλυσίδα Lidl, που έχει διεισδύσει στην ελληνική αγορά από το 1996. Οι ξένες αλυσίδες και όμιλοι που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, όσον αφορά στη διαπραγματευτική τους ικανότητα, σε γενικές γραμμές πλεονεκτούν έναντι των ελληνικών επιχειρήσεων, λόγω των οικονομιών κλίμακας που απολαμβάνουν.
- Από την άλλη πλευρά οι μικρές και μεσαίες αλυσίδες του χώρου εμφανίζονται περισσότερο ευάλωτες στην όξυνση του ανταγωνισμού και των μεταβολών στις συνθήκες της αγοράς.
- Η τελευταία τριετία από πλευράς ζήτησης ήταν δύσκολη για τις λιανεμπορικές επιχειρήσεις οι οποίες δέχονται σημαντικές πιέσεις από την **ανάπτυξη των discount αλυσίδων (Lidl, Plus, Dia)**, πόσω μάλλον όταν κάποιες από αυτές (π.χ. Lidl) παρότι δεν ήταν στην πρακτική τους αποφάσισαν να δώσουν χώρο στα ράφια τους και σε επώνυμα προϊόντα. Βάσει δημοσιευμάτων το μερίδιο των hard discounters (Dia, Lidl και Plus) στο σύνολο της αγοράς (σε όγκους πωλήσεων) εκτιμάται ότι σήμερα προσεγγίζει το 16% ενώ στο άμεσο μέλλον θα αγγίξει το 22% και με την είσοδο και νέων επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων και η Aldi, δεν αποκλείεται να υπερβεί το 25%.
- Η είσοδος νέων επιχειρήσεων στον κλάδο των σούπερ μάρκετ δεν συναντά σημαντικά νομικά ή πραγματικά εμπόδια.
- Εφόσον πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις, κάθε επιχείρηση δύναται να λειτουργήσει κατάστημα τροφίμων ή υπεραγορά, εφόσον εφοδιασθεί με την κατάλληλη άδεια λειτουργίας.

**V.1. Κατά το άρθρο 4, παρ. 2 στοιχ. β ν.703/77**, ως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται και όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστο μία επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα, τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων. Κατά την παρ. 3 του ιδίου ως άνω άρθρου, για την εφαρμογή του νόμου, ο έλεγχος απορρέει από δικαιώματα, συμβάσεις ή άλλα μέσα, τα οποία είτε μεμονωμένα είτε από κοινού με άλλα και λαμβανομένων υπόψη των σχετικών πραγματικών ή νομικών συνθηκών, παρέχουν τη δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη σύνθεση, στις συσκέψεις ή στις αποφάσεις των οργάνων μιας επιχείρησης και ιδίως από: α) δικαιώματα κυριότητας ή επικαρπίας επί του συνόλου ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης, β) δικαιώματα ή συμβάσεις που παρέχουν δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη σύνθεση, στις συσκέψεις ή στις αποφάσεις των οργάνων μιας επιχείρησης. Επίσης, κατά την παρ. 4 του ιδίου άρθρου, ο έλεγχος αποκτάται από το πρόσωπο ή τα πρόσωπα ή τις επιχειρήσεις, που: α) είναι υποκείμενα αυτών των δικαιωμάτων ή δικαιούχοι από τις συμβάσεις αυτές ή β) χωρίς να είναι υποκείμενα των δικαιωμάτων ή δικαιούχοι από τις συμβάσεις αυτές, δικαιούνται να ασκούν τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτές.

Στην προκειμένη περίπτωση η από **5.6.2007** προσυμφωνηθείσα εξαγορά του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΩΝ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ από την εταιρεία Ι. & Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε. συνεπάγεται την απόκτηση από την δεύτερη των εταιρειών, αποκλειστικού ελέγχου επί της πρώτης αυτών και, μέσω αυτής, και επί της κατά [...] % θυγατρικής της, εταιρείας Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ Α.Ε. Δεδομένου δε και του γεγονότος (α) ότι η εξαγοράζουσα και η εξαγοραζόμενη είναι μεταξύ τους ανεξάρτητες επιχειρήσεις και (β) ότι όλες οι συμμετέχουσες στην κρινόμενη πράξη επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στις αυτές σχετικές αγορές, η κρινόμενη πράξη και ως εκ τούτου συνιστά συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά το άρθρο 4 παρ. 2 στοιχ. β ν.703/77, ως ισχύει.

**2. Κατά το άρθρο 4β παρ. 1 ν.703/77**, ως ισχύει, κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4στ ανέρχεται, στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε 150.000.000 ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 15.000.000 ευρώ στην ελληνική αγορά. Κατά την παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου η προθεσμία των 10 ημερών αρχίζει από την επέλευση της πρώτης από τις πράξεις, που αναφέρονται στην παράγραφο 1, και κατά την παράγραφο 3 αυτού σε γνωστοποίηση υποχρεούνται: α) σε περίπτωση που η συγκέντρωση αποτελεί αντικείμενο συμφωνίας των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, η καθεμία από αυτές και β) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, τα πρόσωπα, οι επιχειρήσεις ή ομάδες προσώπων ή επιχειρήσεων, που αποκτούν έλεγχο στο σύνολο ή σε τμήματα μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων.

Η υπό κρίση συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση δεδομένου ότι πληροί την προϋπόθεση του κύκλου εργασιών που ορίζει ο νόμος, αφού, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, το 2006 ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών των συμμετεχουσών στην συγκέντρωση επιχειρήσεων ξεπέρασε τα 887 εκατ. ευρώ και στην εθνική αγορά η ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ πραγματοποίησε περίπου 837,12 εκατ. ευρώ και η ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (ως όμιλος) 50,7 εκατ. ευρώ περίπου.

Η γνωστοποίηση της κρινόμενης συγκέντρωσης πραγματοποιήθηκε εμπρόθεσμα από την αποκτώσα τον έλεγχο και υπόχρεη σε γνωστοποίηση εταιρεία ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ στις 11.6.07, ήτοι εντός τεσσάρων (4) εργασίμων ημερών από την 5-6-2007 ημερομηνία υπογραφής του σχετικού Προσυμφώνου Αγοραπωλησίας Μετοχών.

Με την υποβολή της γνωστοποίησης (11/6/2007) η Υπηρεσία εξέτασε τον υποβληθέντα φάκελο (άρθρο 4δ του ν.703/77) και επειδή έκρινε ότι υπάρχουν ελλείψεις και ασάφειες στη συμπλήρωση του συνολτικού εντύπου γνωστοποίησης και στα προσκομισθέντα στοιχεία, στις 18/6/2007 (με ημ.αρ.πρωτ. [...]), ζήτησε πρόσθετα και διευκρινιστικά στοιχεία από τη γνωστοποιούσα επιχείρηση, βάσει του άρθρου 4δ παρ. 10 ν.703/77, ως ισχύει, τα οποία και έλαβε από την γνωστοποιούσα στις 26/6/07 (ημ.α.π. [...]).

**3. Κατά το άρθρο 4ε παρ. 1 ν.703/77**, ως ισχύει, απαγορεύεται η πραγματοποίηση συγκέντρωσης που υπάγεται στη διαδικασία προληπτικού ελέγχου μέχρι την έκδοση απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ενώ κατά το άρθρο 4γ παρ. 1 αυτού, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων, που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της και ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

**4. Από την αξιολόγηση και συνεκτίμηση όλων των ανωτέρω στοιχείων του φακέλου των σχετικών με τη διάρθρωση και λειτουργία της σχετικής αγοράς προϊόντων και της γεωγραφικής αγοράς**, τα μερίδια σε αυτήν των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση εταιρειών και την οικονομική τους δύναμη, τη μη ύπαρξη νομικών ή πραγματικών εμποδίων εισόδου στην αγορά, τη δυνατότητα επιλογής των προμηθευτών και των χρηστών από τις άνω εταιρείες και από άλλες ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, την πρόσβασή του στις πηγές εφοδιασμού ή στις αγορές διάθεσης των προϊόντων, το συμφέρον των καταναλωτών και τη λειτουργία γενικώς του ανταγωνισμού, όπως λεπτομερώς αυτά εκτίθενται και αναλύονται και στην υπ' αριθμ. πρωτ. [...] εισήγηση της Γ.Δ.Α., η Επιτροπή Ανταγωνισμού – Τμήμα Α' άγεται στην κρίση ότι η συγκέντρωση δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς τη δυνατότητά της να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις επιμέρους σχετικές αγορές στις οποίες αφορά.

Σε ό,τι αφορά την προβλεπόμενη στο Προσύμφωνο Αγοραπωλησίας Μετοχών (βλ. ανωτέρω Ενότητα Ι) **διετή ρήτρα μη ανταγωνισμού** η Γενική Δ/ση κρίνει ότι συνδέεται άμεσα με την συγκέντρωση, το χρονικό διάστημα είναι εύλογο και καλύπτεται από την παρούσα απόφαση (άρθρο 4δ παρ. 7 του ν.703/1977).



**ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ**

«Η Επιτροπή Ανταγωνισμού - Τμήμα Α΄, επιτρέπει την κατ' άρθρο 4β του ν. 703/1977 γνωστοποιηθείσα την 11.6.2007 (αριθ. ημ. πρωτ. 3397) συγκέντρωση που αφορά την απόκτηση από την εταιρεία Ι. & Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε. του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Α.Ε.Ε. ΕΙΔΩΝ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ, καθόσον η συγκέντρωση αυτή δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς τη δυνατότητά της να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις επιμέρους σχετικές αγορές στις οποίες αφορά».

Η απόφαση εκδόθηκε την 5<sup>η</sup> Ιουλίου 2007.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 7 του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ Β΄ 1890/29.12.2006).

Ο Προεδρεύων του Α΄ Τμήματος

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Αριστομένης Κομισόπουλος

Βασίλειος Πατσουράτης

Η Αναπληρώτρια Γραμματέας

Όλγα-Ανίτα Ραφτοπούλου